

Felles verdigrunnlag og overordnede prinsipper for barnehagetilbudet og opplæringen i hele Sápmi

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Postboks 3
9735 Kárášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Sámediggi 2022

Innhold

1	INTRODUKSJON	4
2	STERK SAMISK IDENTITET	5
3	VERDIGRUNNLAGET FOR BARNEHAGETILBUDET OG OPPLÆRINGEN	6
3.1	Å være menneske	6
3.2	Å være sammen.....	6
3.3	Fra generasjon til generasjon.....	7
3.4	Å tilrettelegge for gode situasjoner	7
3.5	Verdevuohhta/vennskap med jorden	8
4	PRINSIPPER FOR BARNEHAGETILBUDET OG OPPLÆRING	9
4.1	Pedagogisk rom i variert samfunn over hele Sápmi	9
4.2	Bærekraftig opplæring.....	10
4.3	Erfaringsbasert læring.....	10
4.4	Styrking av språkbevissthet	10
4.5	Videreføring og vitalisering av muntlig tradisjon	11
5	GRENSEOVERSKRIDENDE SAMARBEID I SAMISK BARNEHAGETILBUD OG OPPLÆRING.....	12

1 Introduksjon

Høsten 2020 ble det opprettet en arbeidsgruppe, som hadde som mandat å konkretisere og å utarbeide ett felles verdigrunnlag og overordnede prinsipper til barnehagetilbudet og for opplæring over hele Sápmi. I arbeidsgruppa deltok Ylva Jannok Nutti (leder i arbeidsgruppa), Synnøve Solbakken-Härkönen og Lena Marie Farvelund Haddal fra Norge, Anni Koivisto, Sammøl Lukkari og Berit-Ellen Juuso fra Finland og Laila Stenberg fra Sverige. Oppgaven til arbeidsgruppa var å utføre bestillingen som var kommet inn fra Sametinget i Norge og Samisk Parlamentarisk Råd. Felles verdigrunnlag og overordnede prinsipper til barnehagetilbudet og for opplæringa i hele Sápmi sikrer at felles forståelse av menneskeverd og kommunikasjon styrer valgene som berører barnehagetilbudet og opplæringa.

Den viktigste oppgaven for barnehager og skoler er utvikling av læremetoder og opplæring, Barnehagetilbud og opplæring betyr opplæring som barn og unge får fra barnehage til videregående skole. Hele utdanningsløpet skal styrke samiske barns- og elevers rettigheter i barnehagetilbud og opplæring. Bærende elementer i det pedagogiske arbeidet skal være samiske verdier om naturfilosofi, språk, kultur, ledelse og tradisjon.

Norden er bundet til flere grenseoverskridende avtaler, som forplikter å ivareta og fremme hvert enkelt barns helse, trivsel og læring. Barnekonvensjonen er en del av menneskerettighetene og gir barn og elever spesielt vern. Verdensomspennende urfolksrettigheter og menneskerettigheter gir barn og elever rett til barnehagetilbud og opplæring på eget språk, i eget språk og egen kultur, sammen med andre som tilhører den samme folkegruppen. Grunnlaget for menneskerettighetene er menneskeverd, og alle har menneskeverd, uavhengig av hvem de er, hvor de er fra og hvor de er.

Denne erklæringen omfatter barnehagetilbudet i Norge, tidlig oppfostring i Finland og førskolen i Sverige og innholdet i opplæringen i grunnskolen og i videregående skole. Erklæringen gjelder barnehagetilbudet og opplæringen som er på og i samisk eller er om samisk språk og samisk kultur. Erklæringen har samisk og urfolksperspektiv, som legger vekt på åndelig og materiell kulturarv, som tradisjonell kunnskap.

*Geas guhkes
soaját leat, dat girdá allagassi.*

*Boarrásat beana gasit bátti
gáská.*

Ii coggon jierbmi biso oaivvis

2 Sterk samisk identitet

Sterk identitet bygger et godt grunnlag for "birget" (å klare seg) i livet, både i relasjon med sitt eget folk, og med andre folkeslag. Identitetsbygging er viktig for alle barn og ungdom. De må få kjenne tilhørighet til kultur mangfold og å utvikle seg etter eget verdigrunnlag.

Barn, elever, familier, slekt og befolkningen i Sápmi er likeverdige eller likestilte. Barnehagetilbud og skolen ta hensyn til at det i det samiske samfunnet er familie og slekt grunnlaget for barns og elevers liv. I samisk tenkemåte spiller slekt en stor rolle i for eksempel opplæring i tradisjonell kunnskap.

I samisk barnehagetilbud og opplæring skal alle barn og elever føle seg viktige og føle at de blir tatt på alvor. Hver enkelt har rett og trygghet til å tenke, tro og uttrykke seg fritt. I samisk barnehagetilbud og opplæring erkjennes og verdsettes barns og elevs mangfoldighet, og her aksepteres ikke noen form for diskriminering, som mobbing, utenforskap eller fysisk eller mental undertrykkelse.

Samiske barn og elever, uavhengig av bosted, har rett til en sterk samisk identitet. Samisk identitet innebærer at man føler tilhørighet til det samiske samfunn. Opplæring i og på samisk med samisk innhold styrker barns og elevers identitet. Samisk innhold og tradisjoner skal være en del av barnehagetilbudet og opplæringen. Samiske barn og elever skal få støtte slik at de blir trygge og stolte av sin samiske bakgrunn, føle sikkerhet og motivasjon til å bestemme over eget liv, og til å være modig.

Faktorer som bygger og styrker identiteten er samisk kultur, samisk språk og historien til sitt eget folk. Samer bor i forskjellige land, og det er ikke alltid slik at barnehagetilbud og opplæring alltid vektlegger nevnte faktorer. Samisk barnehagetilbud og opplæring skal skape trygghet og styrke samisk identitet.

giitu Sámi

*čáppa guovllus
Giitu ráhkis álbmogis
oappáin, vielajin,
giitu fulkkiin
ustibin ja apmasiin*

*Giddačuovggain deavdde
váimmu ládisvuodain,
litna mielain*

*(Áillohaš: Jus gazza-bihtár
bohkosivččii)*

3 Verdigrunnlaget for barnehagetilbudet og opplæringen

Verdigrunnlag bestemmer hvilke samiske verdier som er viktige for at vi skal bestå og utvikles som ett folk. Valgte verdier gjenspeiler samenes nåværende felles situasjon og utfordringer. Våre felles verdier skal være grunnlaget for barnehagetilbudene og aktivitetene på skolen.

3.1 Å være menneske

Samer har fra gammelt av, hatt troen på at barn kan lære uansett hva det måtte være. "Hen lærer når hen blir større" skal være en grunntanke også i samisk barnehagetilbud og opplæringen.

I samiske lokalsamfunn har de fleste opplevd at foreldre, besteforeldre og andre voksne kommer med råd om hvordan en skal oppføre seg og opptre i felleskap med andre. Dette skal også være grunnlaget for verdiene i det samiske barnehagetilbudet, i opplæringen, og i de etiske og moralske valgene. Barns og elevers kunnskap i å finne ut av og å løse etiske problemstillinger er med på å styrke samvittigheten, slik at de klarer å skille mellom hva som er rett og galt.

I samisk barnehagetilbud og i opplæring skal det være rom for å drøfte hva det vil si å opptre som et menneske, og på det grunnlaget bli enig om samarbeids- og atferdspraksis i barnehagetilbudet og i opplæringen. Samisk barnehagetilbud og opplæring må legge grunnlag for hvordan forstå seg selv, andre og verden, lære hele livet og stole på egen fremtid og levevei. Det er også viktig at barnehagetilbudet og opplæringen har tro på barna og deres læringskapasitet, fordi tillit kan påvirke læringsresultater.

3.2 Å være sammen

Samisk barnehagetilbud og opplæring leder, oppdrar, veileder og lærer barn og elever til å bli gode mennesker.

Samiske barn og elever lærer å leve i harmoni med andre, og vise hensyn til andres behov, syn og tanker. I samisk barnehagetilbud og opplæring skal barn og elever oppleve

láhkái ávkkálaš.

Ullu lea juohke

Ii oktage rieगत áibmi gieđas.

Heajos soajáiguin ii girdde loddi allagassii.

verden rundt seg som trygg, og hvor de kan synliggjøre, forstå og håndtere deres egen allsidige følelser. Forståelse for andres tenkemåte, følelser og erfaringer er grunnlaget for empati og vennskap. Med vennskap menes det at barn, elever, lærere og annet skolepersonell viser hensyn til hverandre, har tillit til og er ærlige med hverandre. Samiske barn og elever skal støtte og ha omsorg for hverandre slik søsken har. Eldre barn og elever lærer å kjenne på ansvar når de opptre som rollemodeller for yngre barn og elever.

I det samiske barnehagetilbudet deler de voksne både sorg og glede med barna, men også ansvar. Utgangspunktet er "vi to" og "vi", da det i samisk barneoppdragelse legges vekt på samarbeid og ikke bare på enkeltindivider. Vi må i fellesskap finne løsninger på hva som er riktig og lære å praktisere etter denne forståelsen.

I samisk barnehagetilbud og opplæring danner demokratiske verdier og holdninger motvekt mot fordommer og diskriminering. Synspunkter og holdninger fremmes i relasjon med andre og på den måten styrkes identiteten og selvfølelsen. Kommunikasjon og samarbeid gir barn og elever trygghet til å ytre og snakke om egne meninger.

Tilhørighet til et samisk opplæringsmiljø er en måte å styrke tilhørigheten til samisk kultur og hele samfunnet. Læringsmiljøet er et fysisk, virtuelt eller et sosialt miljø der læring foregår. Samisk barneoppdragelse og forståelse av opplæring i samfunnet inneholder også verdens urfolkssamfunn som samene er en naturlig del av.

3.3 Fra generasjon til generasjon

Dagens barn og elever skal i barnehagen og i skolen bli kjent med det samiske samfunnets barnehagetilbud, opplæring og institusjonene som legger til rette for virksomhetene. Dette vil gi de en dypere forståelse av dagens samiske samfunn og egen plass i samfunnet, og lære de å ha respekt for eldre og tradisjonsbærere.

Lokalsamfunn, barnehage og skole fungerer som rammevilkår i barns overgang til ungdomstiden, og elevers overgang til voksenlivet. I denne prosessen er et sterkt sosialt nettverk med familien, faddere, slektninger og andre i nære relasjoner, ofte en nødvendighet. Slektskap har en sentral verdi blant samene. Ved å kjenne sin egen slekt, bruke slektsbenevnelse og kjenne jøiken til sine nære, styrkes barnas og elevenes tilhørighet og trygghet.

3.4 Å tilrettelegge for gode situasjoner

Opplæring og aktiviteter skal gi grunnlag til barns og elevers syn på et mangfoldig samfunn, etter dagens og fremtidens behov. Opplæringen skal gi de redskaper, kunnskap og erfaring til å se et vidt og mangfoldig samfunn gjennom et allsamisk perspektiv. Opplæring forutsetter gode læringsforhold og opplevelser. Samisk barnehagetilbud og opplæring skal ta utgangspunkt i samiske tradisjonelle opplæringsmåter og kunnskap, og tilpasse dette til egne aktiviteter og opplæring.

"Birgen" prinsippet skal være sentralt slik at man kan ta riktige valg og forstå dagens samfunn. Dette prinsippet har vært og er fortsatt aktuelt for barn og elever. Barn og elever skal bli selvstendige, de

skal nyte barndommen og ungdomstiden, og håndtere uforutsette situasjoner og løse utfordringer både alene og sammen med andre.

3.5 Verddevuohhta/vennskap med jorden

Barn og elever skal få oppleve naturen, og å utforske hvordan de med glede kan bruke naturen som kilde til aktiviteter, god helse og opplæring. De skal få kompetanse om de ulike årstidene, og utvikle respekt for naturen som ivaretar hensyn til samisk tradisjonskunnskap og annen kunnskap.

Etter samisk livssyn styrer eller forvalter ikke mennesket naturen alene, men i felleskap med alle andre. For å bevare fred og harmoni, skal mennesket kommunisere og leve i harmoni, ikke bare med andre mennesker, men også med jorden, vannene og alt annet som hører til naturen. Mennesket respekterer ¹verddevuohða/vennskapet med jorden ved å kommunisere, takke og velsigne dets opprinnelse. Med handlinger viser man forsoning, ydmykhet og rettferdighet. ²En skal ikke utnytte ressursene over evne, naturens gaver skal også være tilgjengelig for neste generasjon. Rimelighet, deling og gavmildhet er sentrale samiske verdier som er verdifulle å videreføre til nye generasjoner. Barn i barnehagen og elever skal få mulighet til å etablere og erfare verddevuohða/vennskapet med jorden. Etter samisk livssyn høster man ikke mer fra naturen enn det som er nødvendig.

¹Verddevuohða; *Fra gammelt av var det tradisjon for bytting av varer og tjenester mellom de fastboende elvesamene og reindriftsamene som bodde vinterhalvåret i området, med sine reinflokker som var på vinterbeite inne på vidda. På samisk kalles dette for verddevuohða, som kan oversettes til "venn" eller "gjestevenn" og de kalte hverandre for verdde. Verddevuohða er en sentral verdi som våre forfedre lærte oss som nøkkel til overlevelsen – vennsforhold og gjensidig nytteverdi på tvers av næringer gir ekstra bein å stå på. Vår kulturarv, samisk livsgrunnlag og vår fremtid som folk hviler på naturgrunnlaget til en hel rekke næringer, fra reindrift, fangst og utmarkshøsting til fiske og jordbruk". (http://teigmo.no/karaskok_fjellstue/Ruoktut_home.html).*

²*Innhøsting og bruk av naturen; I skogen og ute i naturen kan man finne mye mat. Men man kan også bli stående tomhendt. Nettopp derfor er det viktig å huske på at man må utvise ydmykhet og verdighet når man skal sanke mat i naturen. Å signe naturen har alltid vært, og er fremdeles, en stor del av det å utvise takknemlighet overfor naturens rikdom. Man kommuniserer og snakker med skogen; både før, underveis og når man har ankommet målet, f.eks fiskevannet. Man skal hilse og prise naturen, og gjennomføre sine sysler og gjøremål med godt humør slik at man ikke påkaller dårlige tider og ødelegger for fiskelykken. ([Utdrag fra kapittelet samisk mat og tradisjoner – med samisk tankegang inn i fremtiden? Samisk kulturforståelse i barnehage og skole, Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen og nasjonalt senter for samisk i opplæringa](#)).*

4 Prinsipper for barnehagetilbudet og opplæring

Samiske barn og elever har rett til å bli møtt på sitt språk og sin kultur i barnehagetilbudet og i opplæringen, for å føle trygghet i hverdagen. De har også rett til samisk opplæring og utvikle sin samiskhet. Samiskopplæring som gis etter sterke språkopplæringsmodeller, sikrer en bevisst og produktiv opplæring, som igjen gir gode læringsresultater og mulighet til å utvikle egen samisk kompetanse. Sterke språkopplæringsmodeller betyr at samiskopplæring er bevisst og vid. På skolen vil dette si at språkopplæring ikke kun gis i samisktimene, men også på andre arenaer, som for eksempel ved praktisk arbeid, språkbud, og at samisk benyttes som opplæringspråk også i andre fag.

4.1 Pedagogisk rom i variert samfunn over hele Sápmi

Barnehagetilbud og opplæring skal skape en fellesarena hvor barn og elever kan samarbeide og lære sammen. De skal gjennom erfaringer og opplevelser få kompetanse om samfunnet, urfolk og bærekraftig utvikling, der allsamisk perspektiv er sentralt. En fellesarena er en tradisjonell læringsarena hvor barn og unge lærer gjennom interaktivitet og erfaring. Sápmi endres og utvikles, folk flytter oftere både innenfor og utenfor landegrensene. Skolen må ta hensyn til disse endringene. Barn og elever har rett til å få barnehagetilbud og opplæring i og på sitt eget språk, og deres kulturelle bakgrunn skal ivaretas uavhengig av hvor de bor. Samiske barn og elever i barnehagetilbudet og skolen skal ha mulighet til å omgås hverandre. Barn og unge skal få mulighet til å etablere bekjentskap med samer fra hele Sápmi og med andre urfolk, for å styrke tilhørighet og knytte sterke bånd på tvers av landegrensene. Landegrenser og de ulike lands lover og regelverk skal ikke være til hinder for samarbeid.

Samisk barnehagetilbud og opplæring skal styrke samarbeidet mellom hjemmet og skolen, på tvers av generasjoner, og mellom skolens lokalsamfunn og den samiske fellesarenaen. Skolen skal i samarbeid med hjemmet gi barn og elever kompetanse i samisk, om samfunnets, i historie, om næringer, i kultur, om slektsforhold og om naturen. Å bruke foreldre, tradisjonsbærere og andre som ressurspersoner i barnehagetilbud og i skolen skal hjelpe barnet og eleven til å finne sin plass i samfunnet, se hvordan samfunnet fungerer, se samholdet og endringene i samfunnet fra fortid til nåtid, samt lære å verdsette ulike kunnskaper og yrker. Samisk barnehagetilbud og opplæring skal ta hensyn til den enkelte barnehagebarns og elevens familiebakgrunn, og styrke samholdet mellom barnehagebarna og elevene.

*Áicen máttuid
ja áhkáid čuollamin govaid
Oidnen etniid ja áhčiid
duddjomin
Gullen ádjáid ja áhkuid
muitaleamen
Guldalin vieljaid ja oappáid
juoigamin*

*(Inga Ravna Eira: Gáhhtára idit,
Áicen)*

*Mot mun anánge gudni
dološ sámi eallima
Dat lei duođalaš luonddu
ráhkisteapmi
Mas miige ii mannan hohkkái
Mas olmmoš lei oassin
luonddus*

(Áillohaš: Ruoktu váimmus)

4.2 Bærekraftig opplæring

Barnehagetilbudet og opplæringen skal tilrettelegge opplæringen slik at barn og elever kritisk kan vurdere betydningen av ulike verdier, hvordan leve i forenelighet med andre og i pakt med naturen, og hvordan ta ansvarsfulle valg på en bærekraftig måte. Grunnlaget for en bærekraftig utvikling er å forstå hvordan sosiale, økonomiske og miljømessige forhold knytter seg til hverandre og at det påvirker urfolks økonomiske og sosiale utvikling, deres kultur, opplæring, helse og menneskerettigheter i kraft av å tilhøre urfolk.

Barnehagetilbudet og opplæringen skal gi barn og elever mulighet til å oppleve og utforske hva det innebærer å "dadjadit/finne fram" betyr, når de ferdes i naturen og betydningen dadjadit har i samvær og i samarbeid med andre.

I arbeidet med å utforske ulike verdier vil det være verdifullt å bruke samisk muntlig tradisjon, skjønnlitteratur, andre estetiske fag og duodji- og kunst faget. De ulike elementene kan være med på å åpne sinnet, vekke tanker, følelser og reise spørsmål.

4.3 Erfaringsbasert læring

Barnehagetilbudet og opplæringen skal tilpasse tilbudet og opplæringen etter "birgen"-prinsippet, noe som innebærer at barn og elever skal i fellesarenaet tilegne seg forskjellige ferdigheter, kunnskaper og kompetanse. De skal få muligheten til tilpasset opplæring innen tradisjonelt arbeid og gjennom det få relevant erfaring. Tradisjonelt arbeid skal forberede barn og elever til aktiv deltakelse i ulike sammenhenger og det vil være med på å gi de «birgen» verktøy i et samfunn i endring.

Erfaringsbasert læring er med på å styrke og motivere barn og elever. Samisk barnehagetilbud og opplæring skal gi rom for læring ved prøving og feiling. Barn og elever skal få prøve seg selvstendig/ieš birgen. Det er imidlertid viktig det skjer under observasjon av en lærer, og at råd og veiledning er tilgjengelig.

¹Birgen/livsmestring dreier seg om å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv. Temaet skal bidra til at elevene lærer å håndtere medgang og motgang, og personlige og praktiske utfordringer på en best mulig måte. (<https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/tverrfaglige-temaer/folkehelse-og-livsmestring?kode=sfs01-05&lang=nob>)

4.4 Styrking av språkbevissthet

I opplæringssituasjon er det viktig å ta utgangspunkt i barnets og elevens språklige nivå, veilede og motivere slik at hen opplever gleden av å leke med språket og til å styrke språket sitt. Opplæringssituasjoner skal tilrettelegges slik at barn og elever får muligheten til å oppleve mestring i språkutviklingen. Begrepsinnlæring er sentrale i all læring. Begrepene innehar ofte verdiene og språkbærerens ulike måter å se verden på.

Barn og elever skal veiledes til å bli kjent med de ulike måtene og gjerne ved å sammenligne språk. De lærer å oppdage likheter, ulikheter, verdier og med tiden også hovedstrukturer i språket og se sammenhengen mellom ulike begrepspar.

4.5 Videreføring og vitalisering av muntlig tradisjon

Barnehagetilbudene og skolene har ansvaret for videreføring og vitalisering av muntlig fortellertradisjon. Fortellertradisjonen består blant annet av rim og regler, gåter, ordtak, folketro, spøk, sagn, stedsnavn, fortellinger og eventyr.

Barn og elever skal få tilbud til å være med på innsamling av lokale fortellinger og eventyr, og med det bidra til bevaring av disse. Dele fortellinger og eventyr med barn og elever fra andre områder, vil gi de innblikk i hvordan ett og samme fortelling har blitt påvirket av de ulike områders livssituasjon, natur og dialekt/språk. Dette har både språklig og identitetsstyrkende innvirkning. Barnehagetilbudene og skolene skal videreføre og vitalisere muntlig fortellertradisjon, til bruk i underholdning og i opplæring. Det er videre viktig å utfordre og motivere barn og elever til å skape nye fortellinger og fremføre de tradisjonelt og digitalt.

5 Grenseoverskridende samarbeid i samisk barnehagetilbud og opplæring

Samisk språk og samisk kultur skal være grunnlaget i all aktivitet i barnehagetilbudet og opplæringen. Det er en forventning at alle ansatte har samiskspråklig- og kulturkunnskap. Dette styrker tilbudet og kvaliteten i opplæringen. Arbeidsgiveren skal ha det overordnede ansvaret for styrking og utvikling av det samiske barnehagetilbudet og opplæringen. Utvikling av samisk pedagogikk er essensiell i samisk barnehagetilbud og opplæring, og det gir grunnlag for grenseoverskridende samarbeid i barnehage og skole.

Barnet og eleven er sentrale i barnehagetilbudet og opplæringen. Barn og elever er mangfoldige og vokser opp i ulike miljø. Mange vokser opp i miljø med levende samisk språk og kultur, og andre vokser opp i miljø som i hovedsak er bygd på majoritetenes vilkår, hvor styrking av den samiske identiteten må få utvidet støtte. Samiske barn og elever skal få mulighet til styrking av eget språk, egen kultur og identitet, uavhengig av landegrenser. Samisk barnehagetilbud og opplæring skal ha ansvaret for å styrke barnets og elevens kompetanse i samisk. Samisk språk er grunnlag for felles grenseoverskridende samisk opplæring.

De ulike land burde tilrettelegge muligheten for grenseoverskridende samiskopplæring. Riksgrensene skal ikke være til hinder for samiskopplæring og for samarbeid mellom samisklærere, utveksling av kompetanse eller av å benytte seg av samiske læremidler på tvers av landegrenser.

Grenseoverskridende samarbeid skal gi mulighet til å bli kjent med de ulike lands handlingsplaner, samt organiseringen av opplæring. Myndighetene i de ulike land skal påse og sikre at samarbeidet om læremiddelutvikling kan realiseres.

Samfunnet endrer seg og samisk barnehagetilbud og opplæring må utvikle seg i takt med tiden. De ulike dialektene innenfor samiske språk er en berikelse. Dette vil igjen gi mulighet for samtaler mellom samisk flerspråklige.

Samisk språk og språkvitalisering, samt opplæring om samiske verdier, kultur og tradisjonskunnskap er felles mål i de ulike lands

*Ii ovttain
áirruin suga njuolga*

*Sivdnideaddján giittus
Go riipu ain čájeha miesi
čorvviid logu ja go sarvvis ain
rahká
šattuid golmadettiin*

*Giitu
Sivdnideaddján
Go šattolašvuodain ain vuoitá*

Inga Ravna Eira: Gáhttára idit,
Sivdnideaddján

læreplaner for barnehagetilbud og i opplæring. Læreplanene har tverrfaglige temaer som gir gode samarbeidsmuligheter på tvers av landegrensene.

Kilder

Internett

http://teigmo.no/karasjok_fjellstue/Ruoktut_home.html. Hentet 06.09.2022

Udir.no

Læreplan, Kunnskapsløftet 20S, Samisk som førstespråk, tverrfaglige temaer. Hentet 03.10.2022, fra <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/tverrfaglige-temaer/folkehelse-og-livsmestring?kode=sfs01-05&lang=nob>

Hefte

Tittel: Samisk kulturforståelse i barnehage og skole.

Utgiver: Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen og nasjonalt senter for samisk i opplæringa og nasjonalt senter for samisk i opplæringa. Hentet 18.10.2022, fra

file:///C:/%C3%81rbediehtu/Samisk-kulturforstaelse-NordsamiskNorsk.pdf